

Ақпанның 3-ші сынып жұмысы.

- **\$32.Қазақстанда өнеркәсіптің
дамуы.**

Аппақ Байжанов (1999 ж)

Жана тақырып.

- Жоспар:
- 1. Солтүстік- Батыс Қазақстан қалаларының даму ерекшеліктері.
- 2. XIII ғасырда салынған қалалар.
- 3. XIX ғасырдың бірінші жартысында Қазақстандағы әскери бекіністер ретінде пайда болған қалалар.
- 4. Шаруалардың Қазақстанға қоныс аударуы барысында пайда болған қалалар.
- 5. Жетісу мен Оңтүстік Қазақстандағы қалалар.

Солтүстік-Батыс Қазақстан қалаларының
даму ерекшеліктері.
Орал және Гурьев.

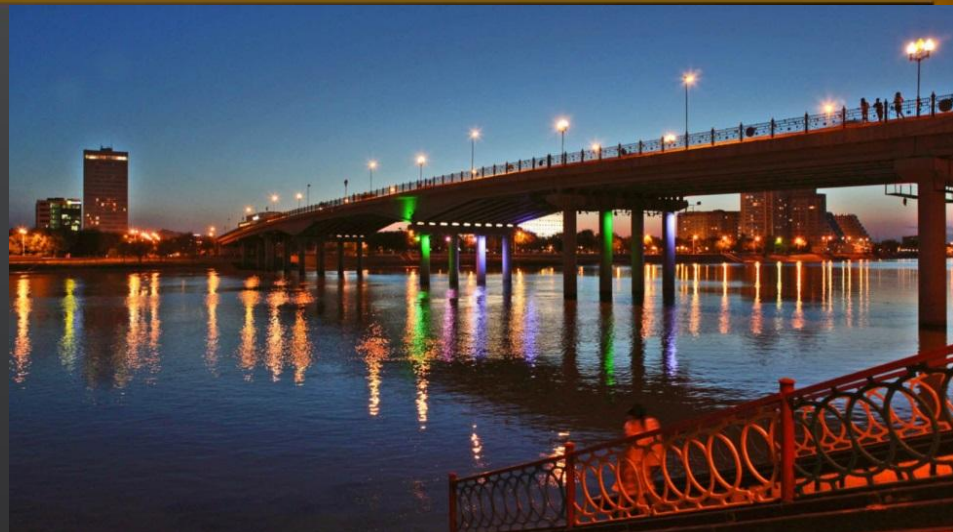
- Орал — Солтүстік-Батыс Қазақстандағы ескі қалалардың бірі. Оның негізі XVII ғасырдың бас кезінде қаланды.

Орал

Гурьевтің негізі
XVI ғасырда қаланды.
Қала Жайық өзенінің
оң жағалауында са-
лынды.

Гурьев

Гурьев

Қалада балық өнеркәсібі дамыды. Қала көпестері теңіз арқылы Астраханмен сауда-саттық қатынасын орнатты.

Қала тұрғындары негізінен бау-бақша өсірумен айналысты. Олар жүзім, алма, алмұрт, шабдалы, шие және өрік өсірді. XX ғасырдың бас кезінде қала халқының саны 10 мың адамнан тұрды.

Гурьев

XVIII ғасырда салынған қалалар

Павлодар қаласы 1720 жылы Коряков бекінісінің атымен Керегежар деген жерде салына бастады. Ол Ертістің оң жағалауында орналасты. 1861 жылы Павлодар штаттан тыс қалаға, ал 1868 жылы Семей облысының уездік қаласына айналды.

Қала Ертіс өзеніндегі пароход тоқтайтын маңызды айлақтардың бірі болды. Оның үстіне, ол Солтүстік-Шығыс Қазақстандағы ірі сауда орталығы да еді. XX ғасырдың бас кезінде қала халқының саны 31 мың адамға жетті, оның 9 мыңы мұсылман халықтарының өкілдері болатын.

Павлодар

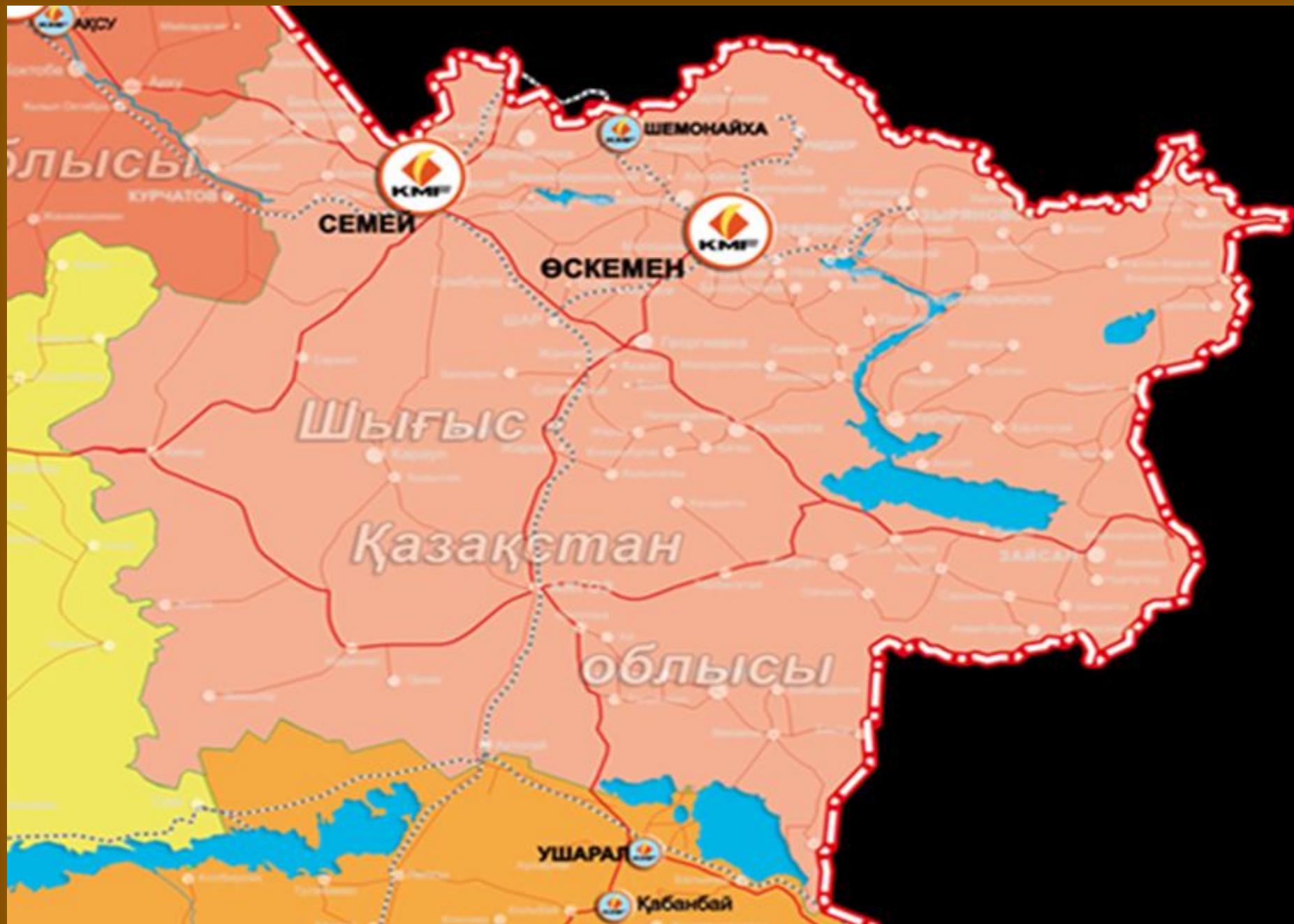

- *Семей* қаласы да Ертістің оң жағалауында орналасты. Оның негізі 1718 жылы әскери бекініс ретінде қаланды. Бекіністің Семей атану себебі оған таяу жерде ежелгі жеті ғимараттың қи-ранды қалдығы бар.

Семипалатинск

- *Өскемен* қаласы Ертістің оң жақ бетінде оған Үлбі өзені келіп құятын жерде орналасқан. Қаланың негізі 1720 жылы бекініс ретінде қаланған.

- 1868 жылы Өскемен Семей облысындағы уездік қала мәртебесіне ие болды. 1900 жылы қала халқының саны 10 мың адамға жетті. Халықтың басым көпшілігін казактар мен мешандар құрады. Олар егіншілікпен, омарта шаруашылығымен және мал өсірумен айналысты.

Өскемен бекінісі

- *Петропавл* қаласы 1752 жылы Есілдің бойындағы Қызылжар деген жерде Сібірдің оңтүстік шебін көшпелі халықтың шабуылынан қорғау мақсатымен салынды. Ол 1807 жылы қала мәртебесіне ие болды.

Петропавл

Петропавловскъ.
Petro-paulousk.

Соборъ.
La cathédrale.

Көкшетау елтаңбасы

Көкшетау

**1824 жылы
округтің
орталығы болып
сайланды**

**1868 жылы
Ақмола
облысының
уездік қаласына
айналды**

**1897 жылы
халық санығы
бойынша қалада
мың адам тұрды**

Қарқаралы

1824 жылы
Қарқаралы сыртқы
округінің
орталығы ретінде
қаланды

1868 жылы қала
мәртебесіне ие
болды

1912 адам қазақтар

560 адам
мещандар

472 адам татарлар

Атбасар

```
graph TD; A[Атбасар] --- B[1846 жылы қазақ станицасы және үкіметінің Арқадағы тірек пункті ретінде бой көтерді]; A --- C[ХІХ-ХХ ғасырлар шебінде ондағы тұрғындар саны 2,6 мың адамға жуықтады];
```

1846 жылы қазақ станицасы және үкіметінің Арқадағы тірек пункті ретінде бой көтерді

ХІХ-ХХ ғасырлар шебінде ондағы тұрғындар саны 2,6 мың адамға жуықтады

Көкпекті

1836 жылы
казак станицасы
ретінде қаланды

1875 жылы өз
мәртебесін еие
болды

Xx ғасырдың бас
кезінде
халқының саны
2,8 мың адам

Ырғыз

Ырғыз өзеннің он
жақ бөлігінде 1845
жылы қаланды

1868 жылы аты
өзгертілді
Оралдан-
Ырғызға
өзгертілді

XX ғасырдың бас
кезінде халқының
саны 1 мың
адамға жетті

Торғай

```
graph TD; A[Торғай] --> B[Торғай қаласының негізі 1845 жылы қаланды]; A --> C[1868 жылы Торғай облысының уездік орталығына айналды]; B --> D[XX ғасырдың бас кезінде халқының саны 900 адамға жетті];
```

**Торғай қаласының
негізі 1845 жылы
қаланды**

**1868 жылы Торғай
облысының уездік
орталығына
айналды**

**XX ғасырдың бас
кезінде халқының
саны 900 адамға жетті**

Зайсан

Зайсанның негізі
1864 жылы
қаланды, алғашқы
аты Жемей

Зайсан қалалық
елді мекен деген
мәртебеге 1893 не
болды

XX ғасырдың бас
кезінде халқының
саны 4 мың адамға
жетті

XX ғасырдың бас кезі

Шаруалардың Қазақстанға қоныс аудару барысында пайда болған қалалар.

Ақтөбе

Ақ төбе деп атайтын бекініс ретінде 1869 жылы салына бастады

XX ғас бас кезінде онда 3 мыңға жуық тұрғын болды.

Қостанай

Қостанай (Николаевск) Торғай облысындағы ең үлкен қала болды. Оның негізі 1879 жылы қаланды
Халқы 18 мың жетті.

Қостанай (Николаевск) Торғай облысындағы ең үлкен қала болды. Оның негізі 1879 жылы қаланды. Сол жылдың өзінде-ақ оған 1200 шаруа отбасы көшірілді. Қала осы өлкенің аса ірі өкімшілік және сауда орталығына айналды. Онда 250-ден астам сауда орындары болды. Қала тұрғындары егіншілікпен де айналысты. Мұның өзі қала халқының өсе түсуіне ықпал етті. 1889 жылы қала мен қала маңындағы халықтың саны 18 мың адамға жетті.

Жетісу мен Оңтүстік Қазақстандағы қалалар

Перовск 1897жылы

Верный 1896 жылы

НАЗАРЛАРЫҢЫЗҒА РАХМЕТ!!!